

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. ____

din _____ 2026

Cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior

În temeiul art.107¹ alin. (7) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior (se anexează).
2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Educației și Cercetării.
3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Ministrul educației și cercetării

Alexandru MUNTEANU

Dan Perciun

Regulament-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior

I. Dispoziții generale

1. Regulamentul-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior (în continuare – Regulament-cadru) stabilește cadrul general și standardele minime obligatorii privind principiile integrității academice, responsabilitățile instituțiilor de învățământ superior și ale membrilor comunității academice, activitățile de prevenire a abaterilor de integritate academică, mecanismele instituționale de asigurare a integrității, procedurile de sesizare, constatare, examinare și soluționare a cazurilor de abatere de integritate academică, sancțiunile aplicabile, obligațiile privind originalitatea lucrărilor academice, raportarea și monitorizarea, precum și procedurile de retragere, revocare și anulare a diplomelor și a titlurilor obținute prin încălcarea normelor de integritate academică.

2. Prevederile Regulamentului-cadru se aplică tuturor programelor de studii superioare, activităților de predare, învățare, evaluare, cercetare, inovare și creație artistică, desfășurate în cadrul instituțiilor de învățământ superior, indiferent de forma de organizare și de sursa de finanțare. Regulamentul-cadru este obligatoriu pentru studenții de la ciclurile Licență, Master și Doctorat, personalul didactic, didactic auxiliar, științifico-didactic, științific și de conducere.

3. Prezentul Regulament-cadru stabilește nivelul minim obligatoriu al standardelor de integritate academică aplicabile în învățământul superior. Instituțiile de învățământ superior pot adopta reguli interne în completarea celor prevăzute, cu respectarea cadrului normativ aplicabil.

4. În sensul prezentului Regulament-cadru, următoarele noțiuni principale semnifică:

4.1. *abatere de integritate academică* – orice acțiune sau omisiune săvârșită cu încălcarea normelor de integritate academică, în cadrul activităților de predare, învățare, evaluare, cercetare, inovare sau creație artistică;

4.2. *autoplăgiat* – reutilizarea substanțială a unor lucrări proprii anterioare, publicate sau evaluate, fără menționarea explicită a acestora, în scopul obținerii unei noi evaluări academice sau a unor beneficii academice suplimentare;

4.3. *comisie de etică* – organ colegial independent constituit în cadrul instituției de învățământ superior, responsabil cu examinarea și soluționarea cazurilor de abateri de integritate academică, în condițiile cadrului normativ și ale regulamentelor instituționale;

4.4. *conflict de interese în mediul academic* – situația în care interesele personale, profesionale, familiale, patrimoniale sau de altă natură pot afecta ori pot fi percepute ca afectând imparțialitatea proceselor academice, inclusiv predarea, învățarea, evaluarea, promovarea, recrutarea, îndrumarea, validarea rezultatelor academice sau examinarea sesizărilor;

4.5. *ghostwriting/redactare prin terți* – realizarea integrală sau substanțială a unei lucrări academice de către o altă persoană și prezentarea acesteia ca fiind proprie, indiferent de modalitatea de obținere; noțiunea include cumpărarea, comandarea, oferta de vânzare, vânzarea sau punerea la dispoziție a lucrărilor academice pentru utilizare frauduloasă în procesul de evaluare sau obținerea de diplome și titluri;

4.6. *falsificarea datelor* – manipularea, modificarea, selectarea tendențioasă, omiterea intenționată sau inventarea datelor de cercetare ori a rezultatelor acestora, în scopul susținerii unei

ipoteze, al denaturării concluziilor sau al inducerii în eroare; noțiunea include și fabricarea datelor, adică inventarea unor date sau rezultate care nu au fost obținute prin activitate reală de cercetare;

4.7. *fraudă la evaluare* – orice acțiune prin care se denaturează procesul de evaluare academică, inclusiv colaborarea nepermisă, substituirea persoanei, utilizarea materialelor sau dispozitivelor nepermise, comunicarea neautorizată în timpul evaluării ori orice altă conduită prin care se obține sau se încearcă obținerea unui avantaj academic necuvenit;

4.8. *integritate academică* – ansamblul principiilor, normelor și conduitelor bazate pe onestitate, responsabilitate, corectitudine, echitate, încredere și respect pentru proprietatea intelectuală, care asigură autenticitatea, credibilitatea și calitatea activităților de predare, învățare, evaluare, cercetare, inovare și creație artistică;

4.9. *instrumente digitale de verificare a originalității* – programe și aplicații utilizate de instituțiile de învățământ superior pentru identificarea similitudinilor dintre lucrările academice și sursele existente, în scopul sprijinirii evaluării originalității lucrărilor;

4.10. *lucrare academică* – orice produs intelectual realizat în cadrul procesului de învățământ superior sau al activităților de cercetare, inovare ori creație artistică, inclusiv eseuri, analize, prezentări, proiecte, teze de an, lucrări de absolvire, teze/proiecte de licență, de master, de doctorat, articole științifice, rapoarte, portofolii sau alte produse academice similare;

4.11. *originalitate* – caracterul propriu și autentic al unei lucrări academice, rezultat din activitatea intelectuală personală a autorului, cu respectarea normelor de citare, atribuire și recunoaștere a surselor;

4.12. *plagiat* – prezentarea totală sau parțială a unei opere, idei, expresii, structuri, rezultate, date, texte, imagini, produse artistice sau alte creații intelectuale aparținând altei persoane ca fiind proprii, fără indicarea corespunzătoare a sursei;

4.13. *raport de similitudine* – document tehnic generat în urma verificării unei lucrări academice prin instrumente digitale, care indică segmente similare și sursele potențiale identificate și are caracter orientativ, urmând a fi analizat în mod calitativ de către persoanele competente;

4.14. *utilizarea neautorizată a inteligenței artificiale* – folosirea instrumentelor de inteligență artificială generativă cu încălcarea regulilor aplicabile ori fără declararea utilizării acestora, atunci când această utilizare substituie contribuția intelectuală proprie, conduce la plagiat, falsificarea datelor, fraudă la evaluare sau la alte practici incompatibile cu normele de integritate academică.

5. Integritatea academică se întemeiază pe următoarele principii fundamentale:

5.1. *legalitate* – respectarea normelor de integritate academică în conformitate cu Codul educației, prezentul Regulament-cadru și alte acte normative aplicabile;

5.2. *originalitate și onestitate intelectuală* – activitatea academică este rezultatul contribuției intelectuale proprii, realizată cu respectarea adevărului științific și a standardelor profesionale;

5.3. *citare adecvată și respect pentru proprietatea intelectuală* – contribuțiile intelectuale ale altor persoane se recunosc în mod clar, complet și verificabil;

5.4. *echitate și imparțialitate* – evaluarea, examinarea sesizărilor și aplicarea măsurilor se realizează obiectiv, fără favoritism, nepotism, discriminare sau alte influențe nelegitime;

5.5. *transparență* – normele, criteriile, procedurile și deciziile privind integritatea academică se formulează și se comunică într-o manieră clară, accesibilă și verificabilă, cu respectarea limitelor prevăzute de lege;

5.6. *responsabilitate individuală și instituțională* – fiecare membru al comunității academice răspunde pentru conduita proprie, iar instituția răspunde pentru existența și funcționarea mecanismelor de prevenire, examinare și sancționare a abaterilor de integritate academică;

5.7. *proportionalitate* – măsurile adoptate și sancțiunile aplicate trebuie să fie adecvate gravității faptei, circumstanțelor concrete, intenției, impactului și eventualei recidive;

5.8. *dreptul la apărare și prezumția de bună-credință* – orice persoană vizată beneficiază de dreptul de a fi informată, de a prezenta explicații și probe și de a contesta decizia, în condițiile legii, precum și de prezumția de bună-credință până la stabilirea contrariului;

5.9. *confidențialitate și protecția datelor* – examinarea cazurilor de abatere de integritate academică se realizează cu respectarea confidențialității și a legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

II. Organizarea instituțională și responsabilitățile în domeniul integrității academice

6. Asigurarea integrității academice reprezintă o responsabilitate instituțională și individuală comună, exercitată potrivit competențelor fiecărui membru al comunității universitare implicat în activitățile de predare, învățare, evaluare, cercetare, inovare și creație artistică.

7. Instituția de învățământ superior are obligația de a adopta și actualiza cadrul instituțional privind integritatea academică, de a institui și a asigura funcționarea mecanismelor prevăzute de prezentul Regulament-cadru și de a aloca resursele administrative, tehnice și organizatorice necesare aplicării acestuia.

8. Senatul aprobă regulamentele instituționale necesare aplicării prezentului Regulament-cadru și monitorizează implementarea politicilor și mecanismelor instituționale de integritate academică.

9. Rectorul garantează respectarea obligațiilor instituției în domeniul integrității academice, funcționarea efectivă a mecanismelor prevăzute de prezentul Regulament-cadru și executarea măsurilor și deciziilor adoptate în condițiile acestuia și ale regulamentelor instituționale.

10. Facultatea, prin conducerea sa și, după caz, prin consiliul facultății, asigură aplicarea normelor de integritate academică la nivelul programelor de studii și al activităților academice organizate în cadrul facultății, monitorizează respectarea regulilor de elaborare, evaluare și susținere a lucrărilor academice și sesizează structurile competente ori de câte ori există indicii temeinice privind săvârșirea unor abateri de integritate academică.

11. Conducătorul de teză/ proiect/ lucrare de finalizare a studiilor sau, după caz, coordonatorul academic are cel puțin următoarele obligații:

11.1. să informeze studenții cu privire la standardele de integritate academică aplicabile lucrării coordonate;

11.2. să îndrume procesul de elaborare a lucrării astfel încât să fie respectate cerințele de originalitate, citare, utilizare corectă a surselor și, după caz, regulile privind utilizarea instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale;

11.3. să solicite remedieri atunci când constată nereguli privind redactarea, citarea, utilizarea surselor, a datelor sau a altor materiale;

11.4. să sesizeze structurile competente atunci când există indicii privind plagiatul, falsificarea datelor, ghostwriting-ul ori alte abateri de integritate academică.

12. Evaluatorii și membrii comisiilor de examinare, evaluare, susținere, contestare, concurs, promovare sau ai altor comisii cu atribuții academice au cel puțin următoarele obligații:

12.1. să aplice criteriile de evaluare în mod obiectiv, uniform și transparent;

12.2. să acționeze cu independență, imparțialitate și confidențialitate;

12.3. să declare existența conflictului de interese ori a oricărei alte împrejurări care le-ar putea afecta obiectivitatea;

12.4. să nu participe la examinarea, evaluarea sau deliberarea în cazurile în care se află în conflict de interese ori într-o situație de incompatibilitate;

- 12.5. să respecte criteriile și procedurile aplicabile activității desfășurate;
- 12.6. să sesizeze structurile competente atunci când identifică indicii privind o posibilă abatere de integritate academică.
- 13.** Cadrele didactice, științifico-didactice și științifice au cel puțin următoarele obligații:
- 13.1. să respecte normele de integritate academică în toate activitățile de predare, evaluare, cercetare, inovare și creație artistică;
- 13.2. să comunice studenților cerințele privind originalitatea lucrărilor, regulile de citare, limitele colaborării permise și condițiile de utilizare a instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale;
- 13.3. să elaboreze itemii/ subiectele/tematica și să administreze evaluările în condiții care reduc riscul de fraudă academică și permit verificarea reală a rezultatelor învățării și cercetării;
- 13.4. să nu tolereze și să nu favorizeze practici incompatibile cu integritatea academică;
- 13.5. să sesizeze structurile competente atunci când constată indicii privind săvârșirea unor abateri de integritate academică.
- 14.** Studenții de la ciclurile Licență, Master și Doctorat au cel puțin următoarele obligații:
- 14.1. să cunoască și să respecte normele de integritate academică aplicabile programului de studii și activităților în care sunt implicați;
- 14.2. să elaboreze și să prezinte lucrări academice originale, întemeiate pe propria contribuție intelectuală, cu indicarea corectă și completă a surselor utilizate;
- 14.3. să nu prezinte ca fiind proprii lucrări, idei, date, imagini, texte, rezultate sau alte contribuții aparținând altor persoane;
- 14.4. să nu recurgă la plagiat, autoplăgiat, ghostwriting, cumpărare de lucrări, fraudă la evaluare, falsificarea datelor ori alte practici incompatibile cu integritatea academică;
- 14.5. să respecte regulile instituționale privind colaborarea permisă și utilizarea instrumentelor digitale și a instrumentelor de inteligență artificială;
- 14.6. să coopereze cu structurile competente în cadrul procedurilor de examinare a cazurilor de abatere de integritate academică, cu respectarea drepturilor procedurale prevăzute de lege;
- 14.7. să sesizeze structurile competente atunci când constată indicii privind săvârșirea unor abateri de integritate academică.

III. Activități de prevenire a abaterilor de integritate academică

15. Scopul activităților de prevenire a abaterilor de integritate academică este consolidarea unei culturi instituționale fundamentate pe respectarea normelor de etică și responsabilitate, prin dezvoltarea competențelor necesare evitării practicilor neconforme și prin reducerea riscurilor de încălcare a normelor de integritate academică.

16. Activitățile de prevenire a abaterilor de integritate academică sunt parte componentă a documentelor de politici și de planificare instituțională și se realizează în mod continuu, sistematic și adaptat specificului activităților de predare, învățare, evaluare, cercetare, inovare și creație artistică.

17. Instituțiile de învățământ superior organizează și desfășoară activități de prevenire a abaterilor de integritate academică, care includ:

17.1. instruire obligatorie pentru studenți în primul an de studii - precondiție pentru admiterea la sesiunea de examinare, precum și oferirea cursurilor separate de scriere academică, etică și cultură profesională sau includerea subiectelor respective în conținuturile unităților de curs/disciplinelor/modulelor de specialitate;

17.2. formare periodică pentru personalul didactic, didactic auxiliar, științifico-didactic, științific și de conducere privind prevenirea, identificarea și gestionarea abaterilor de integritate academică;

17.3. aplicarea ghidurilor metodologice privind redactarea, citarea și utilizarea corectă a surselor, inclusiv în activitatea de cercetare;

17.4. campanii de informare, sensibilizare și promovare a culturii responsabilității și a onestității intelectuale;

17.5. alte măsuri menite să asigure cunoașterea și respectarea normelor de integritate academică de către membrii comunității academice.

18. Instituția de învățământ superior adoptă și aplică un cod de etică și integritate, elaborat în baza codului-cadru aprobat de Ministerul Educației și Cercetării. Codul este obligatoriu pentru întreaga comunitate academică și se aplică în toate activitățile de predare, învățare, evaluare, cercetare, inovare și creație artistică.

19. Instituția de învățământ superior asigură accesibilitatea publică a codului de etică și integritate, a ghidurilor metodologice esențiale și a regulilor aplicabile integrității academice, inclusiv privind utilizarea instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale.

20. Instituțiile de învățământ superior asigură integrarea conținuturilor privind etica și integritatea academică, inclusiv etica cercetării, în cadrul programelor de licență, master și, după caz, doctorat, precum și în alte activități de formare academică.

21. Instituția de învățământ superior adoptă măsuri de prevenire a utilizării neautorizate a instrumentelor de inteligență artificială generativă în activitățile de studiu, cercetare și evaluare, stabilește reguli clare privind utilizarea acestor tehnologii și asigură instruirea periodică a cadrelor didactice și a studenților cu privire la condițiile de utilizare permisă, riscurile, limitele și obligațiile de declarare aferente.

22. Instituția de învățământ superior adoptă măsuri de prevenire a nepotismului, favoritismului și altor forme de afectare a imparțialității proceselor academice, care includ, dar nu se limitează la:

22.1. implementarea și aplicarea reglementărilor referitoare la conflictul de interese;

22.2. instituirea comisiilor de evaluare, examinare și contestare din membri imparțiali, fără legături de rudenie, raporturi de subordonare ori alte interese personale de natură să afecteze obiectivitatea;

22.3. interdicția participării la evaluare, examinare, contestare, promovare, recrutare sau soluționarea sesizărilor a persoanelor aflate în conflict de interese;

22.4. promovarea unei culturi instituționale bazate pe merit, competență, performanță și tratament egal.

23. Instituția de învățământ superior asigură transparența proceselor de evaluare prin:

23.1. publicarea criteriilor și a subiectelor de evaluare înainte de desfășurarea concursurilor, examinărilor, susținerilor sau altor forme de evaluare;

23.2. comunicarea clară a cerințelor privind elaborarea lucrărilor academice, inclusiv a limitelor colaborării permise și a regulilor privind utilizarea instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale;

23.3. utilizarea instrumentelor digitale de verificare a originalității lucrărilor academice, în condițiile prezentului Regulament-cadru și ale cadrului normativ aplicabil;

23.4. comunicarea rezultatelor și, după caz, a motivării deciziilor într-o formă accesibilă și verificabilă.

IV. Mecanisme instituționale de asigurare a integrității academice

24. Instituția de învățământ superior asigură integritatea academică prin mecanisme instituționale interne, prevăzute de prezentul Regulament-cadru, de carta universitară, de codul de etică și integritate și de regulamentele instituționale adoptate în aplicarea acestora.

25. Mecanismele instituționale de asigurare a integrității academice includ cel puțin:

- 25.1. constituirea și funcționarea unei comisii de etică independente;
- 25.2. stabilirea cadrului normativ instituțional privind sesizarea, examinarea și soluționarea cazurilor de abateri de integritate academică;
- 25.3. desemnarea unui secretariat tehnic, care asigură suportul administrativ necesar funcționării mecanismelor instituționale de integritate academică;
- 25.4. instituirea unor canale accesibile și funcționale de sesizare a posibilelor abateri de integritate academică;
- 25.5. asigurarea evidenței, trasabilității și arhivării cazurilor examinate.
26. Comisia de etică este organul colegial independent responsabil cu examinarea și soluționarea cazurilor de abateri de integritate academică, în condițiile prezentului Regulament-cadru și ale regulamentelor instituționale.
27. Comisia de etică se constituie ca structură permanentă a instituției de învățământ superior și își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, independenței, imparțialității, confidențialității, proporționalității și respectării dreptului la apărare.
28. Comisia de etică este constituită dintr-un număr impar de membri, dar nu mai puțin de 5, desemnați în condițiile regulamentului instituțional, printr-o procedură transparentă, care să asigure criteriile de competență profesională, reputație academică, independență și imparțialitate.
29. Regulamentul instituțional stabilește componența comisiei de etică, durata mandatului membrilor, condițiile de desemnare și încetare a mandatului, precum și modul de înlocuire a membrilor, cu respectarea principiului stabilității componenței.
30. Membrii comisiei de etică au obligația de a declara, înainte de examinarea fiecărui caz, existența oricărei situații de conflict de interese sau a oricărei alte incompatibilități care le-ar putea afecta imparțialitatea.
31. Membrul comisiei de etică aflat în conflict de interese, în incompatibilitate sau într-o situație care poate genera o aparență rezonabilă de lipsă de imparțialitate este obligat să se abțină de la participarea la examinarea, deliberarea și adoptarea deciziei în cauza respectivă.
32. Persoana vizată de sesizare sau, după caz, persoana care a formulat sesizarea poate solicita recuzarea unui membru al comisiei de etică, în condițiile și potrivit procedurii prevăzute de regulamentul instituțional.
33. Regulamentul instituțional stabilește procedura de declarare a conflictului de interese, de abținere și de recuzare, precum și modul de înlocuire a membrului care nu poate participa la examinarea cauzei.
34. Comisia de etică examinează cazurile în ședințe legal constituite. Ședința este deliberativă dacă la aceasta participă majoritatea membrilor în funcție, fără a include membrii aflați în conflict de interese, incompatibilitate sau recuzare.
35. Deciziile comisiei de etică se adoptă cu votul majorității membrilor participanți la ședință, dacă regulamentul instituțional nu stabilește o majoritate mai mare pentru anumite categorii de cazuri, cu respectarea prezentului Regulament-cadru.
36. În vederea examinării unor cazuri complexe, comisia de etică poate solicita puncte de vedere, expertize sau opinii de specialitate din partea unor experți interni sau externi instituției. Experții invitați au rol consultativ și nu participă la adoptarea deciziei.
37. Secretariatul tehnic nu are rol decizional și exercită în principal următoarele atribuții:
- 37.1. înregistrează sesizările și asigură evidența acestora;
- 37.2. verifică îndeplinirea cerințelor formale ale sesizării, fără a se pronunța asupra fondului;
- 37.3. urmărește respectarea termenelor procedurale;
- 37.4. asigură comunicarea procedurală cu persoanele implicate;

37.5. gestionează arhivarea și securitatea dosarelor;

37.6. asigură suportul administrativ necesar activității comisiei de etică.

38. Instituția de învățământ superior asigură proceduri de sesizare a posibilelor abateri de integritate academică în format accesibil, clar și funcțional și informează comunitatea academică cu privire la modalitatea de depunere și examinare a sesizărilor.

39. Procedurile de sesizare și examinare garantează confidențialitatea persoanelor implicate, protecția identității persoanelor care formulează sesizări, în condițiile legii, precum și respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

40. Instituția de învățământ superior ține un registru intern al cazurilor de abateri de integritate academică, în format care să asigure trasabilitatea, securitatea informației și respectarea regimului juridic al datelor cu caracter personal. Registrul conține cel puțin informații privind data înregistrării sesizării, obiectul acesteia, stadiul examinării și soluția adoptată, cu respectarea cerințelor de confidențialitate.

V. Sesizarea și examinarea cazurilor de abateri de integritate academică

41. Orice persoană fizică sau juridică poate sesiza instituția de învățământ superior cu privire la o posibilă abatere de integritate academică, în condițiile prezentului Regulament-cadru și a regulamentelor instituționale.

42. Sesizarea se depune în formă scrisă, pe suport de hârtie sau în format electronic, și conține, cel puțin:

42.1. datele de identificare ale persoanei care formulează sesizarea, cu excepția sesizărilor anonime admisibile potrivit pct. 43;

42.2. descrierea faptelor și a împrejurărilor relevante;

42.3. indicarea persoanei vizate, dacă aceasta este cunoscută;

42.4. indicarea lucrării, evaluării, activității academice ori a altui obiect al sesizării;

42.5. probele disponibile sau indicarea surselor de probă, după caz.

43. Sesizarea anonimă este admisibilă dacă conține informații clare, concrete și verificabile, care indică încălcări ale legii sau manifestări de corupție în cadrul instituției. Comisia de etică apreciază îndeplinirea acestor condiții și poate decide inițierea examinării preliminare. Sesizările anonime care nu întrunesc condițiile prevăzute nu se soluționează pe fond.

44. Sesizările vădit neîntemeiate, repetitive, care nu prezintă elemente noi, ce conțin un limbaj necenzurat sau ofensator sau care nu țin de sfera integrității academice se resping motivat în etapa examinării preliminare.

45. Sesizarea se înregistrează în ziua primirii de către secretariatul tehnic care verifică îndeplinirea cerințelor formale, fără a se pronunța asupra fondului.

46. Examinarea preliminară a sesizării se realizează de comisia de etică în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la înregistrare și are ca obiect verificarea:

46.1. competenței instituției de învățământ superior;

46.2. încadrării faptelor sesizate în sfera integrității academice;

46.3. existenței unui minim de date și indicii care justifică examinarea pe fond;

46.4. inexistenței unui motiv de inadmisibilitate prevăzut de prezentul Regulament-cadru.

47. În urma examinării preliminare, comisia de etică adoptă una dintre următoarele soluții:

47.1. declară sesizarea admisibilă și dispune inițierea examinării pe fond;

47.2. solicită completarea sesizării, atunci când lipsurile pot fi remediate;

47.3. respinge motivat sesizarea ca inadmisibilă.

- 48.** În cazul declarării admisibilității sesizării, persoana vizată este informată în scris, în termen de 5 zile lucrătoare de la adoptarea deciziei de admisibilitate, cu privire la:
- 48.1. obiectul sesizării;
 - 48.2. faptele imputate;
 - 48.3. principalele probe existente la acel moment;
 - 48.4. drepturile sale procedurale;
 - 48.5. termenul în care poate prezenta explicații și probe.
- 49.** Persoana vizată de sesizare beneficiază, pe tot parcursul procedurii, de următoarele drepturi:
- 49.1. informare completă cu privire la obiectul procedurii;
 - 49.2. acces la materialele dosarului, în condițiile legii și cu respectarea confidențialității;
 - 49.3. audiere și prezentarea de explicații, obiecții și probe;
 - 49.4. asistență din partea unui avocat sau de o altă persoană aleasă, în condițiile regulamentului instituțional;
 - 49.5 dreptul la o decizie motivată și contestarea deciziei.
- 50.** Examinarea pe fond a sesizării se finalizează în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la data declarării admisibilității. În cazuri justificate prin complexitatea cauzei, termenul poate fi prelungit o singură dată, prin decizie motivată, cu cel mult 15 zile lucrătoare. Decizia de prelungire se comunică persoanei vizate și, după caz, persoanei care a formulat sesizarea.
- 51.** În cadrul examinării pe fond, comisia de etică administrează probele necesare pentru stabilirea situației de fapt și poate solicita documente, explicații, puncte de vedere, expertize academice și orice alte informații relevante, obținute în mod legal.
- 52.** La examinarea cazurilor de abateri de integritate academică pot fi utilizate în calitate de probe:
- 52.1. lucrări academice, inclusiv variante intermediare și finale;
 - 52.2. rapoarte de similitudine;
 - 52.3. metadate, istoricul versiunilor și alte date tehnice relevante;
 - 52.4. declarații scrise sau verbale ale persoanelor implicate;
 - 52.5. expertize sau opinii academice de specialitate;
 - 52.6. corespondență relevantă, inclusiv comunicări electronice;
 - 52.7. date din platforme educaționale, sisteme informatice instituționale și alte surse relevante.
- 53.** Probele se apreciază în mod liber, prin coroborare, în raport cu relevanța, credibilitatea, suficiența și concordanța acestora. Constatarea unei abateri de integritate academică se bazează pe evaluarea unor probe pertinente, suficiente și concordante, care permit comisiei de etică formarea unei concluzii motivate cu privire la existența faptei.
- 54.** Rapoartele de similitudine, instrumentele digitale și rezultatele generate de sisteme automatizate sau de inteligență artificială au caracter orientativ și pot servi ca suport pentru analiza academică a comisiei de etică. Existența unei abateri de integritate academică nu poate fi constatată exclusiv pe baza unui astfel de instrument.
- 55.** Comisia de etică examinează cauza cu respectarea principiului contradictorialității și poate audia persoana vizată, persoana care a formulat sesizarea și orice alte persoane ale căror explicații sunt relevante pentru soluționarea cazului.
- 56.** Persoana vizată este convocată la audiere cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de data stabilită, printr-o comunicare care indică data, ora, locul sau modalitatea desfășurării audierii, precum și obiectul acesteia.
- 57.** Neprezentarea nejustificată a persoanei legal convocate nu împiedică examinarea cauzei, dacă se constată că dreptul la apărare a fost efectiv respectat.

58. În urma examinării cauzei, comisia de etică adoptă o decizie motivată, care cuprinde cel puțin:

58.1. descrierea faptelor examinate;

58.2. probele analizate și modul de apreciere a acestora;

58.3. constatările comisiei și încadrarea faptei;

58.4. argumentele pentru admiterea sau respingerea sesizării;

58.5. după caz, măsura sau sancțiunea aplicabilă, potrivit prezentului Regulament-cadru și regulamentelor instituționale;

58.6. organul și termenul de contestare.

59. Decizia comisiei de etică se comunică persoanei vizate și, după caz, persoanei care a formulat sesizarea, în termen de 5 zile lucrătoare de la adoptare, cu respectarea cerințelor de confidențialitate și de protecție a datelor cu caracter personal.

60. Atunci când probele administrate nu permit constatarea existenței unei abateri de integritate academică, comisia de etică dispune respingerea motivată a sesizării.

VI. Originalitatea lucrărilor academice și utilizarea instrumentelor digitale și a inteligenței artificiale

61. Orice lucrare academică prezentată spre evaluare, susținere, publicare, validare sau recunoaștere în cadrul instituției de învățământ superior trebuie să respecte cerințele de originalitate, onestitate intelectuală, citare adecvată și recunoaștere corectă a contribuțiilor altor persoane.

62. Autorul unei lucrări academice are obligația să își asume, în condițiile stabilite de instituția de învățământ superior, contribuția personală la lucrare și respectarea normelor de integritate academică aplicabile.

63. Este interzisă prezentarea ca fiind proprie a unei lucrări, idei, structuri, date, imagini, texte, rezultate ori a altor contribuții intelectuale aparținând altei persoane, precum și prezentarea ca fiind proprie a unei lucrări realizate integral sau substanțial de către o altă persoană ori generată prin mijloace neautorizate.

64. Utilizarea instrumentelor de inteligență artificială, a suportului tehnic extern, a aplicațiilor de redactare automată, a resurselor digitale sau a altor forme de asistență este permisă doar în condițiile stabilite de instituția de învățământ superior și cu respectarea obligației de declarare, atunci când această utilizare este relevantă pentru evaluarea caracterului original al lucrării. Aceste instrumente nu pot substitui contribuția intelectuală proprie a autorului și nu pot justifica prezentarea ca originale a unor conținuturi generate, preluate sau reformulate în mod incompatibil cu normele de integritate academică.

65. Lucrările de absolvire, tezele/proiectele de licență, master și doctorat sunt supuse verificării obligatorii a originalității prin instrumente digitale înainte de susținere. Instituțiile de învățământ superior pot supune verificării originalității și alte categorii de lucrări academice și utilizează, în acest scop, instrumente digitale în condițiile prezentului Regulament-cadru și ale cadrului normativ aplicabil.

66. În scopul prevenirii plagiatului și al asigurării integrității academice, instituțiile de învățământ superior pot include lucrările academice în baze de date dedicate, interne sau externe, cu acces controlat, cu respectarea drepturilor de autor și a legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Includerea lucrărilor în asemenea baze de date are exclusiv scop academic și de asigurare a integrității academice.

67. Studenții de la ciclurile Licență, Master și Doctorat autori ai lucrărilor academice sunt informați în prealabil cu privire la:

- 67.1. verificarea lucrărilor prin instrumente digitale;
- 67.2. includerea lucrărilor în baze de date dedicate;
- 67.3. scopul, condițiile și durata stocării;
- 67.4. regulile instituționale privind utilizarea instrumentelor digitale și a instrumentelor de inteligență artificială în activitatea academică.

68. Informarea studenților se realizează prin regulamente instituționale, ghiduri, declarații de originalitate, suporturi informaționale publicate pe pagina web a instituției sau prin alte mijloace accesibile și verificabile.

69. Evaluarea originalității unei lucrări academice se realizează în mod contextual, calitativ și diferențiat, cu raportare la natura conținutului evaluat, la nivelul de studii și la specificul domeniului academic.

70. În analiza originalității și a similitudinii se iau în considerare, după caz:

70.1. tipul/structura lucrării/tezei/proiectului, inclusiv distincția dintre introducere, fundamentarea științifică/aplicabilitatea practică,, metodologia cercetării, rezultatele cercetării, analiza și interpretarea datelor, concluzii și propuneri;

70.2. ciclul de studii superioare la care se raportează lucrarea;

70.3. specificul disciplinar și practicile academice proprii domeniului;

70.4. calitatea citării, a reformulării și a integrării surselor în discursul propriu al autorului;

70.5. caracterul teoretic, aplicativ, experimental, artistic ori tehnic al lucrării.

71. La evaluarea originalității, instituțiile de învățământ superior pot stabili, prin regulamente interne, criterii orientative adaptate domeniilor cu particularități specifice, cu respectarea standardelor minime prevăzute de cadrul normativ aplicabil.

72. Rapoartele de similitudine și alte rezultate generate prin instrumente digitale, sisteme informatice sau instrumente de inteligență artificială au caracter orientativ și servesc exclusiv drept suport pentru analiza academică. Valorile procentuale, scorurile și estimările generate de asemenea instrumente nu produc prin ele însele efecte juridice și nu pot fundamenta, în mod autonom, constatarea unei abateri de integritate academică.

73. La evaluarea originalității lucrărilor academice, nu sunt permise:

73.1. stabilirea unor praguri procentuale care să producă, prin efect propriu, constatarea unei abateri de integritate academică;

73.2. constatarea unei încălcări a integrității academice exclusiv pe baza detectării utilizării inteligenței artificiale;

73.3. aplicarea unei sancțiuni distincte pentru utilizarea inteligenței artificiale, în lipsa unei încălcări concrete a normelor de integritate academică.

74. În cazul în care, în urma verificării originalității, se identifică deficiențe care pot fi corectate și care nu impun declanșarea procedurii de examinare a unei abateri de integritate academică, instituția de învățământ superior dispune, potrivit regulamentelor instituționale, măsuri academice de remediere. Măsurile de remediere pot consta în refacerea lucrării, completarea citărilor, clarificarea surselor sau reluarea verificării.

VII. Clasificarea abaterilor de integritate academică

75. În funcție de gravitate, abaterile de integritate academică se clasifică în abateri minore, abateri medii și abateri grave.

76. Gravitatea unei abateri de integritate academică se apreciază în raport cu ansamblul circumstanțelor concrete ale cazului, avându-se în vedere, după caz, următoarele criterii:

76.1. natura faptei și norma de integritate academică încălcată;

- 76.2. caracterul intenționat al conduitei sau, după caz, gradul de neglijență manifestat;
- 76.3. amploarea și ponderea elementelor preluate, falsificate, fabricate, omise sau utilizate neautorizat;
- 76.4. existența sau inexistența unui avantaj academic necuvenit obținut ori urmărit;
- 76.5. caracterul izolat sau repetat al conduitei;
- 76.6. impactul asupra corectitudinii evaluării, asupra credibilității rezultatelor academice sau asupra integrității procesului de cercetare, inovare ori creație artistică;
- 76.7. nivelul de studii, natura activității academice și importanța lucrării sau a evaluării în care a fost săvârșită fapta;
- 76.8. existența unor măsuri de disimulare, inducere în eroare sau împiedicare a stabilirii situației de fapt;
- 76.9. conduita persoanei ulterior constatării neregulii, inclusiv cooperarea în clarificarea situației și, după caz, remedierea benevolă a unor deficiențe remediabile;
- 76.10. existența recidivei.
77. În cazul abaterilor minore sau al situațiilor determinate, în principal, de necunoașterea normelor de redactare, citare sau utilizare a surselor, instituția de învățământ superior aplică prioritare măsuri educative, fără a exclude aplicarea altor măsuri prevăzute de prezentul Regulament-cadru, în funcție de gravitatea faptei și de circumstanțele concrete.
78. Sunt considerate, de regulă, abateri minore acele încălcări ale normelor de integritate academică care au un caracter izolat, o gravitate redusă, sunt remediabile și nu afectează în mod substanțial corectitudinea evaluării ori credibilitatea rezultatului academic. Pot fi calificate, după caz, drept abateri minore:
- 78.1. omisiuni punctuale de citare sau erori de referențiere care nu alterează în mod substanțial caracterul original al lucrării;
- 78.2. parafrazări necorespunzătoare ori utilizarea defectuoasă a tehnicilor de redactare academică, atunci când lipsesc elementele care indică intenția de fraudare;
- 78.3. nedeclararea completă a utilizării unor instrumente digitale sau a unor forme de asistență permise, dacă aceasta nu a influențat în mod semnificativ rezultatul evaluării;
- 78.4. alte nereguli remediabile, determinate în principal de necunoașterea standardelor academice ori de neglijență ușoară.
79. Sunt considerate, de regulă, abateri medii încălcările normelor de integritate academică care depășesc nivelul unor deficiențe remediabile, afectează în mod relevant corectitudinea lucrării sau a evaluării și indică o conduită incompatibilă cu standardele academice, fără a întruni elementele unei abateri grave. Pot fi calificate, după caz, drept abateri medii:
- 79.1. preluarea unor pasaje, idei, structuri ori rezultate fără indicarea corespunzătoare a sursei, într-o măsură care afectează în mod relevant originalitatea lucrării, fără a echivala cu preluarea totală sau substanțială a acesteia;
- 79.2. reluarea neautorizată a unor lucrări proprii anterioare în scopul obținerii unei noi evaluări academice, atunci când această conduită afectează relevanța rezultatului prezentat;
- 79.3. colaborarea nepermisă la elaborarea unei lucrări sau în cadrul unei evaluări, atunci când nu sunt întrunite elementele unei fraude grave;
- 79.4. utilizarea neautorizată a instrumentelor de inteligență artificială ori a altor forme de asistență externă, atunci când aceasta influențează în mod relevant rezultatul academic prezentat;
- 79.5. prezentarea inexactă, selectivă sau incompletă a unor date, surse sau rezultate, într-o manieră care afectează concluziile lucrării, fără a constitui fabricare sau falsificare gravă;

79.6. repetarea unor abateri minore ori săvârșirea unei noi abateri după aplicarea unor măsuri educative.

80. Sunt considerate, de regulă, abateri grave acele încălcări ale normelor de integritate academică săvârșite cu intenție sau având un impact major asupra autenticității lucrării, asupra corectitudinii evaluării, asupra credibilității cercetării ori asupra încrederii publice în actul academic. Pot fi calificate, după caz, drept abateri grave:

80.1. plagiatul total sau substanțial (peste 80%) într-o lucrare academică, inclusiv într-o lucrare de absolvire, teză/proiect de licență, de master, de doctorat, publicație științifică sau alt produs academic de importanță echivalentă;

80.2. ghostwriting-ul, cumpărarea, vânzarea, comandarea sau utilizarea unei lucrări academice realizate integral sau substanțial de altă persoană;

80.3. fabricarea ori falsificarea datelor, rezultatelor, documentelor, surselor sau a altor elemente esențiale ale activității academice;

80.4. fraudă la evaluare prin substituirea persoanei, utilizarea organizată a unor mijloace nepermise, comunicarea frauduloasă ori alte acțiuni prin care se obține sau se urmărește obținerea unui avantaj academic necuvenit;

80.5. utilizarea neautorizată a instrumentelor de inteligență artificială ori a altor mijloace externe într-o manieră care substituie în mod esențial contribuția intelectuală proprie și compromite autenticitatea lucrării sau a evaluării;

80.6. disimularea intenționată a unei abateri, distrugerea, alterarea sau ascunderea probelor relevante ori furnizarea cu bună știință de explicații false în cadrul procedurii de examinare;

80.7. săvârșirea repetată a unor abateri medii ori comiterea unei noi abateri după aplicarea unei sancțiuni pentru o abatere anterioară.

81. În cazul în care aceeași faptă prezintă elemente specifice mai multor categorii de gravitate, încadrarea se realizează potrivit categoriei celei mai grave rezultate din evaluarea de ansamblu a circumstanțelor cazului.

82. În cazul pluralității de fapte, gravitatea se apreciază prin raportare la ansamblul conduitei, fără a exclude calificarea distinctă a fiecărei fapte atunci când aceasta este necesară pentru individualizarea măsurii sau a sancțiunii.

VIII. Regimul sancțiunilor și măsurilor privind abaterile de integritate academică

83. Încălcarea normelor de integritate academică atrage aplicarea unor măsuri educative, administrative sau disciplinare, după caz, în funcție de gravitatea faptei, de funcția sau poziția persoanei vizate, de circumstanțele concrete ale cazului și de efectele produse ori urmărite.

84. La individualizarea măsurii sau a sancțiunii se au în vedere criteriile prevăzute la Capitolul VII, precum și necesitatea restabilirii integrității procesului academic, prevenirea repetării conduitei, protejarea credibilității activității academice și de cercetare.

85. Pentru abaterile minore se aplică, cu prioritate, măsuri educative, inclusiv una sau mai multe din următoarele sancțiuni:

85.1. avertisment scris;

85.2. obligarea la revizuirea integrală sau parțială a lucrării;

85.3. completarea citărilor, corectarea referințelor sau clarificarea surselor utilizate;

85.4. reluarea verificării originalității după remediarea neregulilor constatate;

85.5. participarea obligatorie la activități de instruire sau consiliere privind integritatea academică;

85.6. alte măsuri academice de remediere prevăzute de regulamentele instituționale.

86. Pentru abaterile medii săvârșite de studenți pot fi aplicate, după caz, una sau mai multe dintre următoarele măsuri ori sancțiuni:

86.1. anularea evaluării afectate, cu acordarea calificativului „respins”;

86.2. obligarea de a revizuire lucrării ori a activității academice evaluate;

86.3. neadmiterea lucrării la susținere până la remedierea deficiențelor, în condițiile regulamentelor instituționale;

86.4. anularea dreptului de a susține lucrarea sau evaluarea în sesiunea curentă, în condițiile regulamentelor instituționale;

86.5. alte măsuri academice proporționale, prevăzute de regulamentele instituționale și de cadrul normativ aplicabil.

87. Pentru abaterile grave săvârșite de studenți pot fi aplicate, după caz, una sau mai multe dintre următoarele sancțiuni:

87.1. anularea evaluării, a examenului, a probei ori a rezultatului academic afectat;

87.2. anularea lucrării de finalizare a studiilor ori a altei lucrări academice cu relevanță majoră pentru acordarea unui rezultat academic;

87.3. neadmiterea la susținerea lucrării de finalizare a studiilor sau excluderea acesteia din procedura de susținere;

87.4. exmatricularea, în condițiile cadrului normativ aplicabil și ale regulamentelor instituționale;

87.5. alte sancțiuni prevăzute expres de cadrul normativ și de regulamentele instituționale aplicabile.

88. Pentru abaterile de integritate academică săvârșite de cadre didactice, didactice auxiliare, științifico-didactice, științifice, personal de conducere, conducători de teze, evaluatori sau membri ai comisiilor pot fi aplicate, după caz, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

88.1. înlăturarea din comisia sau din procedura academică afectată;

88.2. retragerea temporară a calității de evaluator, conducător de teză, membru al unei comisii ori a dreptului de a participa la anumite proceduri academice, în condițiile regulamentelor instituționale;

88.3. măsuri disciplinare, aplicate în condițiile legii și ale cadrului normativ intern;

88.4. alte măsuri prevăzute de cadrul normativ aplicabil, proporționale cu gravitatea faptei.

89. Atunci când abaterea de integritate academică afectează validitatea unei evaluări, a unei susțineri, a unui concurs, a unei proceduri de promovare sau a unei alte proceduri academice, instituția de învățământ superior dispune, după caz, anularea ori reluarea procedurii afectate, în condițiile cadrului normativ aplicabil.

90. În cazul cumpărării, ofertei de vânzare, vânzării sau punerii la dispoziție a lucrărilor academice ori în cazul existenței unor indicii privind săvârșirea unor fapte care pot atrage răspundere contravențională, civilă, disciplinară sau penală, instituția de învățământ superior sesizează autoritățile competente, în condițiile legii.

91. Pentru aceeași abatere se aplică măsura sau sancțiunea considerată necesară și proporțională. Atunci când circumstanțele cazului o impun, pot fi dispuse cumulativ și alte măsuri complementare, dacă acestea sunt compatibile între ele și sunt prevăzute de cadrul normativ aplicabil.

92. Aplicarea măsurilor și a sancțiunilor se face prin decizie motivată, cu indicarea temeiului de fapt și de drept, a circumstanțelor reținute la individualizare și a modalității de contestare.

93. Nu pot fi aplicate sancțiuni sau măsuri care nu sunt prevăzute de cadrul normativ aplicabil ori de regulamentele instituționale adoptate în temeiul prezentului Regulament-cadru.

94. Aplicarea sancțiunilor prevăzute de prezentul capitol nu exclude adoptarea măsurilor privind retragerea ori anularea diplomelor, a titlurilor științifice și a titlurilor științifico-didactice, în condițiile prezentului Regulament-cadru.

IX. Contestarea și revizuirea deciziilor

95. Deciziile adoptate în temeiul prezentului Regulament-cadru pot fi contestate de persoana vizată și, după caz, de persoana care a formulat sesizarea, în măsura în care aceasta justifică un drept vătămat.

96. Contestația se formulează în scris, pe suport de hârtie sau în format electronic, în termen de 10 zile lucrătoare de la data comunicării deciziei.

97. Contestația trebuie să cuprindă cel puțin:

97.1. datele de identificare ale contestatorului;

97.2. indicarea deciziei contestate;

97.3. motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază contestația;

97.4. probele invocate sau, după caz, indicarea mijloacelor de probă;

97.5. semnătura contestatorului, dacă legea sau regulamentul instituțional o impune.

98. Contestația se examinează de o structură distinctă și imparțială, stabilită prin regulamentul instituțional, ai cărei membri nu au participat la examinarea, deliberarea sau adoptarea deciziei contestate.

99. În procedura de examinare a contestației se aplică, în mod corespunzător, garanțiile privind imparțialitatea, confidențialitatea, dreptul la apărare, conflictul de interese și protecția datelor cu caracter personal prevăzute de prezentul Regulament-cadru.

100. Examinarea contestației se finalizează în termen de cel mult 20 de zile lucrătoare de la data înregistrării acesteia. În cazuri justificate prin complexitatea cauzei, termenul poate fi prelungit o singură dată, prin decizie motivată, cu cel mult 10 zile lucrătoare.

101. În cadrul examinării contestației, structura competentă este în drept să:

101.1. solicite dosarul cauzei și orice alte materiale relevante;

101.2. solicite puncte de vedere și explicații suplimentare;

101.3. audieze contestatorul și, după caz, alte persoane relevante;

101.4. administreze probe suplimentare, în condițiile prezentului Regulament-cadru.

102. Contestarea suspendă executarea sancțiunilor și a măsurilor care produc efecte academice sau disciplinare ireversibile până la soluționarea definitivă a contestației la nivel instituțional, cu excepția:

102.1. măsurilor administrative sau organizatorice necesare pentru protejarea desfășurării corecte a unei evaluări, a unei susțineri ori a unei alte proceduri academice aflate în curs;

102.2. măsurilor de remediere, instruire ori refacere care nu aduc atingere drepturilor contestatorului și nu produc efecte academice sau disciplinare ireversibile.

103. În urma examinării contestației, structura competentă adoptă o decizie motivată prin care:

103.1. respinge contestația și menține decizia contestată;

103.2. admite total sau parțial contestația și modifică decizia contestată;

103.3. anulează decizia contestată și dispune reexaminarea cauzei de către structura competentă, cu respectarea indicațiilor obligatorii privind procedura;

103.4. anulează decizia contestată și dispune încetarea procedurii, atunci când constată existența unui motiv legal ori procedural care împiedică soluționarea pe fond.

104. Decizia asupra contestației se comunică contestatorului și, după caz, celorlalte persoane interesate, în termen de 5 zile lucrătoare de la adoptare, cu respectarea cerințelor de confidențialitate și de protecție a datelor cu caracter personal.

105. Examinarea contestației la nivel instituțional nu aduce atingere dreptului persoanei interesate de a utiliza căile de atac prevăzute de legislație.

X. Retragera sau anulara diplomelor și a titlurilor științifice și științifico-didactice

106. Măsurile privind anulara unei diplome ori a unui titlu includ, după caz, retragerea actului administrativ individual prin care a fost acordat ori confirmat avantajul academic, precum și anulara efectelor academice și a înscrișurilor emise în temeiul acestuia, în condițiile legii.

107. Procedurile de retragere sau anulare a diplomelor și a titlurilor științifice și științifico-didactice se desfășoară cu respectarea prezentului Regulament-cadru, a Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 și a cadrului normativ special aplicabil fiecărei categorii de diplome ori titluri.

108. Diplomele de studii, titlurile științifice și științifico-didactice pot face obiectul măsurilor prevăzute de prezentul Regulament-cadru inclusiv după emiterea, confirmarea sau punerea lor în circuitul juridic, în condițiile și în limitele prevăzute de lege.

109. Anulara/retragerea unor diplome sau titluri pot fi dispuse atunci când se constată că diploma ori titlul a fost obținut prin plagiat, ghostwriting, falsificarea sau fabricarea datelor, fraudă la evaluare, utilizarea neautorizată a inteligenței artificiale într-o formă incompatibilă cu cerința contribuției intelectuale proprii sau prin alte abateri grave de integritate academică care au influențat acordarea, emiterea sau confirmarea actului academic.

110. Procedura se inițiază din oficiu sau la sesizare, atunci când există indicii temeinice că diploma/titlul au fost obținute prin încălcarea normelor de integritate academică.

111. În procedura prevăzută de prezentul capitol se aplică, în mod corespunzător, regulile privind competența, conflictul de interese, administrarea probelor, audierea, motivarea, comunicarea, contestarea și revizuirea prevăzute de prezentul Regulament-cadru și de Codul administrativ.

112. Decizia prin care se dispune o măsură prevăzută de prezentul capitol are caracterul unui act administrativ individual defavorabil și poate fi emisă numai după audierea persoanei vizate.

113. Persoana vizată beneficiază, de toate garanțiile procedurale prevăzute de prezentul Regulament-cadru și de legislația aplicabilă, inclusiv dreptul la informare, acces la dosar, prezentarea probelor, audiere și contestare.

114. Retragera sau anulara unei diplome/ unui titlu se dispune de instituția ori de autoritatea competentă să emită actul respectiv.

115. În cazul diplomelor de studii superioare de licență și de master, procedura se examinează de instituția de învățământ superior emitentă prin intermediul Comisiei de etică și se aprobă de senatul instituției.

116. În cazul titlului științific de doctor și al diplomei de doctor, instituția organizatoare a programului de studii superioare de doctorat examinează cauza și adoptă, potrivit competențelor sale, decizia motivată necesară. În cazul în care se constată existența temeiurilor pentru retragerea sau anulara titlului ori a diplomei, instituția înaintează materialele justificative și propunerea aferentă către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice și științifico-didactice, în vederea dispunerii măsurilor ce se impun potrivit cadrului normativ aplicabil.

117. În cazul titlului științific de doctor habilitat și al diplomei corespunzătoare, procedura se desfășoară cu implicarea instituției care a organizat programul de postdoctorat și a Agenției

Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, iar măsura finală se dispune de autoritatea competentă potrivit Codului educației, Codului cu privire la știință și inovare și metodologiei aprobate de Guvern.

118. În cazul titlurilor științifico-didactice de conferențiar universitar și de profesor universitar, instituția de învățământ superior examinează cauza prin structurile sale competente, iar măsurile se dispun cu respectarea competențelor senatului instituției și ale Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, în calitate de autoritate de confirmare, în condițiile cadrului normativ aplicabil.

119. Atunci când instituția de învățământ superior nu este competentă să dispună direct măsura finală asupra diplomei sau titlului, aceasta adoptă o decizie motivată de constatare și transmite materialele relevante și propunerea sa autorității competente.

120. Decizia adoptată în temeiul prezentului capitol trebuie să cuprindă, pe lângă elementele prevăzute la pct. 58, informația privind:

120.1. identificarea exactă a diplomei, titlului ori a actului administrativ individual vizat;

120.2. descrierea abaterii de integritate academică constatate și demonstrate factologic;

120.3. probele analizate și criteriile de evaluare a acestora;

120.4. analiza legăturii dintre abaterea constatată și acordarea, emiterea ori confirmarea actului academic;

120.5. temeiul juridic al măsurii dispuse;

120.6. descrierea succintă a procedurii administrative urmate, inclusiv investigațiile, probele, audierile și argumentele relevante prezentate de persoana vizată;

120.7. efectele juridice și academice ale măsurii dispuse;

120.8. calea și termenul de contestare.

121. Decizia se comunică persoanei vizate și, după caz, instituțiilor și autorităților competente, inclusiv Ministerului Educației și Cercetării și Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, în condițiile prevăzute de lege.

122. După rămânerea definitivă la nivel instituțional a deciziei sau, după caz, după emiterea actului de către autoritatea competentă, instituția de învățământ superior dispune măsurile necesare pentru executarea acesteia, inclusiv actualizarea registrelor și a evidențelor instituționale, retragerea ori anularea înscrisurilor aferente aflate în competența sa și informarea autorităților ori structurilor competente implicate în emiterea, confirmarea, evidența sau recunoașterea actului academic.

XI. Raportarea și transparența publică privind integritatea academică

123. Instituțiile de învățământ superior elaborează anual un raport anual privind integritatea academică, care reflectă măsurile de prevenire adoptate, cazurile examinate anonimamente, soluțiile dispuse, sancțiunile aplicate și acțiunile necesare pentru consolidarea integrității academice la nivel instituțional.

124. Raportul anual prevăzut la pct. 123 se întocmește în baza informațiilor agregate furnizate de structurile competente ale instituției de învățământ superior, inclusiv de comisia de etică, de secretariat și de alte subdiviziuni relevante.

125. Rectorul asigură întocmirea și transmiterea raportului anual către Ministerul Educației și Cercetării, iar senatul instituției examinează concluziile acestuia și, după caz, dispune măsuri pentru îmbunătățirea cadrului instituțional privind integritatea academică.

126. Raportul anual se transmite Ministerului Educației și Cercetării până la data de 31 martie a anului următor perioadei de raportare, dacă un alt termen nu este stabilit prin metodologia aprobată de către Ministerul Educației și Cercetării.

127. Raportul anual include, cel puțin, informații agregate și anonimizate privind:

- 127.1. activitățile de prevenire și instruire desfășurate în domeniul integrității academice;
- 127.2. numărul sesizărilor înregistrate și tipologia generală a acestora;
- 127.3. numărul sesizărilor declarate admisibile, respinse ori rămase nesoluționate la sfârșitul perioadei de raportare;
- 127.4. categoriile de abateri constatate și distribuția acestora în funcție de gravitate;
- 127.5. măsurile și sancțiunile aplicate;
- 127.6. numărul contestațiilor formulate și soluțiile adoptate asupra acestora;
- 127.7. cazurile în care au fost inițiate proceduri privind retragerea, revocarea ori anularea diplomelor sau a titlurilor;
- 127.8. principalele vulnerabilități instituționale identificate și măsurile propuse pentru remedierea acestora;
- 127.9. alte informații relevante pentru evaluarea nivelului de integritate academică la nivel instituțional.

128. Instituțiile de învățământ superior asigură publicarea, pe pagina web oficială și prin alte mijloace accesibile, a informațiilor de interes public privind integritatea academică, inclusiv:

- 128.1. codul de etică și integritate;
- 128.2. regulamentele și procedurile instituționale aplicabile în domeniul integrității academice;
- 128.3. regulile privind elaborarea lucrărilor academice, verificarea originalității și utilizarea instrumentelor digitale și a instrumentelor de inteligență artificială;
- 128.4. canalele și modalitățile de depunere a sesizărilor;
- 128.5. drepturile și obligațiile persoanelor implicate în procedurile prevăzute de prezentul Regulament-cadru;
- 128.6. componența nominală a comisiei de etică, funcțiile deținute în cadrul acesteia și, după caz, durata mandatului membrilor;
- 128.7. datele de contact ale comisiei de etică, inclusiv adresa electronică, adresa poștală, programul de recepționare a sesizărilor și alte modalități de comunicare instituțională;
- 128.8. datele de contact instituționale ale membrilor comisiei de etică, necesare comunicării în exercitarea atribuțiilor acestora;
- 128.9. raportul anual privind integritatea academică.

129. Informațiile publicate în temeiul prezentului Regulament-cadru întrunesc criteriile de claritate, accesibilitate, actualitate și formulare într-o manieră care să permită înțelegerea de către membrii comunității academice și de către publicul interesat.

130. Publicarea informațiilor și a raportului anual se realizează cu respectarea confidențialității, a dreptului la viață privată, a dreptului la apărare și a legislației privind protecția datelor cu caracter personal. În cazul membrilor comisiei de etică se publică exclusiv datele de contact instituționale, necesare exercitării atribuțiilor acestora, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

131. Instituțiile de învățământ superior pot publica sinteze de practică instituțională, recomandări, ghiduri și exemple anonimizate de bună practică, în scopul prevenirii abaterilor și al aplicării unitare a normelor de integritate academică.

132. Ministerul Educației și Cercetării stabilește, prin metodologie aprobată prin ordin, formatul, indicatorii și cerințele minime de conținut ale raportării anuale prevăzute de prezentul capitol.

XII. Monitorizarea aplicării regulamentului și rolul Consiliului de etică și management

133. Ministerul Educației și Cercetării monitorizează aplicarea prezentului Regulament-cadru și evaluează anual respectarea criteriilor de integritate și etică în cadrul instituțiilor de învățământ

superior, în condițiile cadrului normativ aplicabil și ale metodologiei aprobate prin ordin al ministrului.

134. Monitorizarea prevăzută la pct. 133 are ca obiect, cel puțin:

134.1. existența și aplicarea cadrului instituțional privind integritatea academică;

134.2. funcționarea mecanismelor de prevenire, sesizare, examinare, sancționare și raportare;

134.3. respectarea garanțiilor procedurale prevăzute de prezentul Regulament-cadru;

134.4. transparența publică a informațiilor privind integritatea academică;

134.5. măsurile adoptate de instituțiile de învățământ superior pentru prevenirea și combaterea abaterilor de integritate academică;

134.6. implementarea acțiunilor de remediere dispuse sau asumate la nivel instituțional.

135. Instituțiile de învățământ superior au obligația de a colabora cu Ministerul Educației și Cercetării în procesul de monitorizare și evaluare anuală a măsurilor de integritate academică, inclusiv prin furnizarea, la solicitare, a informațiilor, documentelor, registrelor, rapoartelor și clarificărilor necesare.

136. Rezultatele evaluării anuale se utilizează în condițiile cadrului normativ aplicabil și se publică potrivit metodologiei aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.

137. Consiliul de etică și management este structura deliberativă independentă constituită la nivel național, care exercită atribuțiile prevăzute de lege și de regulamentul său de organizare și funcționare în materia verificării asigurării responsabilității publice a instituțiilor de învățământ superior, inclusiv sub aspectele ce țin de etică și integritate academică.

138. În exercitarea atribuțiilor sale legale, Consiliul de etică și management este în drept:

138.1. să examineze sesizările privind nerespectarea de către instituțiile de învățământ superior ori de către membrii comunității universitare a obligațiilor ce țin de responsabilitatea publică în domeniul integrității și eticii;

138.2. să solicite instituțiilor de învățământ superior informații, documente și clarificări relevante;

138.3. să analizeze modul în care instituțiile de învățământ superior aplică obligațiile privind etica și integritatea academică;

138.4. să monitorizeze măsurile de corectare adoptate ca urmare a constatărilor efectuate în limitele competenței sale;

138.5. să formuleze recomandări și să sesizeze structurile ori autoritățile competente, în condițiile legii.

139. Exercitarea atribuțiilor Consiliului de etică și management nu înlătură competența comisiilor de etică ale instituțiilor de învățământ superior de a examina și soluționa cazurile de abateri de integritate academică. Consiliul de etică și management nu substituie analiza de fond realizată de comisia de etică în cazurile individuale, dar poate interveni în limitele competenței sale legale privind verificarea responsabilității publice, monitorizarea acțiunilor de corectare și sesizarea structurilor ori autorităților competente.

140. În cazul în care o sesizare aflată în examinarea Consiliului de etică și management vizează și fapte ce fac obiectul unei proceduri instituționale privind o abatere de integritate academică, instituția de învățământ superior informează Consiliul, la cerere, despre stadiul și soluția procedurii interne, cu respectarea confidențialității și a legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

141. În cazul în care Consiliul de etică și management constată nerespectarea obligațiilor ce țin de responsabilitatea publică, instituția de învățământ superior are obligația să întreprindă măsurile de corectare necesare în termenele și condițiile prevăzute de lege.

142. Instituțiile de învățământ superior utilizează rezultatele monitorizării și ale evaluării anuale pentru revizuirea politicilor interne, a regulamentelor, a procedurilor, a activităților de prevenire și a mecanismelor instituționale privind integritatea academică.

143. Ministerul Educației și Cercetării și Consiliul de etică și management pot formula recomandări generale pentru aplicarea unitară a prezentului Regulament-cadru, fără a aduce atingere autonomiei universitare exercitate în limitele legii și fără a diminua standardele minime stabilite prin acesta.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru
privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior este elaborat de Ministerul Educației și Cercetării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern este elaborat în temeiul art. 107 ¹ alin. (7) din Codul Educației. Acest proiect este promovat în consens cu Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru 2025-2027 și cu obiectivele Acordului de Asociere UE-RM.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Studiul privind integritatea academică în universitățile din Republica Moldova, realizat de către SC „Magenta Consulting” în noiembrie 2025 indică o vulnerabilitate a sistemului de învățământ superior în fața fenomenelor de plagiat sau fraudă, utilizarea neregulamentară a noilor tehnologii.   Analiza comparativă a datelor studiului cu același obiect, elaborat în anul 2024 relevă o tendință de scădere a indicelui de integritate în majoritatea universităților participante în exercițiul sondajului, ceea ce indică faptul că mecanismele interne ale instituțiilor de învățământ sunt insuficiente în prevenirea și combaterea fenomenelor indicate mai sus.   Mai mult de atât, mediile academice se confruntă cu o nouă provocare, generată de Inteligența Artificială (IA), studenții utilizând instrumentele de IA pentru elaborarea lucrărilor de cercetare (licență, master, doctorat), dar și în cadrul exercițiilor de activitate academică curentă.   Din informațiile generate de către studiu se mai întrevede că, deși există coduri de etică aprobate de către organele abilitate ale instituțiilor de învățământ superior, precum și mecanisme de raportare, ne aflăm în prezența unei protecții ineficiente ale persoanelor care raportează acte inadmisibile în mediul academic superior, dar, în același timp, o cunoaștere precară a procedurilor de raportare.   Existența fenomenelor enumerate mai sus, precum și cele de vânzare-cumpărare a tezelor de licență și/sau master, oferirea recompenselor necuvenite, favoritismul determină erodarea calității actului educațional din învățământul superior, ceea ce are efect de domino asupra pieței muncii, securității naționale, economiei și calității vieții fiecărui membru a societății.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse
3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Regulamentul-cadru introduce elemente inovatoare și obligatorii pentru instituțiile de învățământ superior, beneficiari ai sistemului și terților.   Se indică și definesc principiile fundamentale ale integrității academice, după cum urmează: principiile legalității, originalității și onestității intelectuale, citării adecvate și respectului pentru proprietatea intelectuală, transparenței, responsabilității individuale și instituționale, proporționalității, confidențialității și protecției datelor.   Se definesc noțiuni și se stabilesc abateri pornind de la provocările tehnologice actuale: - Utilizarea neautorizată a Inteligenței Artificiale (IA): folosirea IA generative fără declararea acesteia sau atunci când substituie contribuția intelectuală proprie;

- **Ghostwriting (redactarea prin terți):** cumpărarea, comandarea sau oferta de vânzare a lucrărilor academice (teze, proiecte) pentru utilizare frauduloasă;
- **Autoplagiatul:** reutilizarea substanțială a lucrărilor proprii anterioare fără menționarea lor, în scopul obținerii unei noi evaluări;
- **Falsificarea și fabricarea datelor:** manipularea sau inventarea rezultatelor cercetării care nu au fost obținute prin activitate reală.

În scopul dezvoltării unei culturi a onestității în mediul universitar și eliminării cauzelor ce determină comportamentele academice frauduloase, proiectul prevede **măsuri de prevenție:**

- instruire obligatorie pentru studenții din anul întâi privind integritatea;
- instruire periodice obligatorii pentru cadrele didactice privind identificarea formelor de fraudă academică;
- elaborarea și adoptarea de către instituțiile de învățământ superior a regulilor de utilizare a instrumentelor de inteligență artificială.

Se stabilesc obligații clare pentru asigurarea integrității academice de către subiecții responsabili și beneficiarii sistemului de învățământ superior în activitatea de predare, învățare, evaluare, cercetare și inovare.

Proiectul instituie **mecanisme instituționale de asigurare a integrității academice:**

Comisia de Etică – se reglementează modul de constituire a organului colegial independent și permanent, cu proceduri riguroase de examinare a sesizărilor. Activitatea administrativă a Comisiei este realizată de către secretariat;

Registrul intern de integritate – instituțiile de învățământ superior vor deține o bază de date privind sesizările înregistrate și sancțiunile aplicate;

Mecanisme de protecție - persoanele care raportează încălcări a normelor de integritate academică, cu garantarea confidențialității.

Regulamentul cadru privind integritatea academică din instituțiile învățământului superior stabilește un mecanism de înregistrare, examinare și soluționare a sesizărilor, inclusiv a celor anonime, cu instituirea garanțiilor procedurale.

Totodată, se instituie obligația autorilor de lucrări academice de a asigura originalitatea și onestitatea intelectuală a conținutului furnizat, fiind interzisă expres substituirea contribuției proprii prin asistența externă neautorizată sau nedeclarată în modul prevăzut. Pe cealaltă parte, instituțiile de învățământ, anterior susținerii de către studenți a lucrărilor de licență, master sau doctorat au obligația de a verifica originalitatea lucrărilor cu utilizarea instrumentelor digitale.

Regulamentul instituie norme de clasificare a abaterilor de integritate academică conform criteriului de gravitate și impactului asupra credibilității actului de cercetare, cu stabilirea sancțiunilor. Asigurând principiul proporționalității, măsurile educative și de remediere constituie o prioritate, cu excepția cazurilor de abateri grave, care atrag sancțiuni de anulare a evaluărilor, neadmiterea la susținerea tezelor, exmatricularea studenților și anularea/retragerea diplomelor/titlurilor științifice și științifico-didactice. Totodată, se instituie sancțiuni și pentru personalul de academic și conducere în cazul admiterii încălcărilor normelor de integritate academică, precum retragerea calității de evaluator ori conducător de doctorat și aplicarea de sancțiuni disciplinare.

Un alt element de noutate al Regulamentului îl constituie instituirea în sarcina instituțiilor de învățământ superior a obligației de elaborare a unui raport de integritate, aprobat de Senat și transmis Ministerului Educației, care să includă statistici anonimizate despre sesizări, tipologia abaterilor, sancțiunile aplicate și măsurile de prevenire implementate. Transparența se asigură prin publicarea obligatorie pe pagina web a universității a codurilor de etică, a componentei comisiei de specialitate și a ghidurilor privind utilizarea inteligenței artificiale, garantând accesul facil al comunității academice la canalele de raportare și la procedurile de control al originalității.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Nu este aplicabil.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Creșterea indicelui integrității în instituțiile de învățământ superior va determina creșterea calității studiilor universitare, precum și a prestigiului universităților naționale, ceea ce urmează să impacteze asupra opțiunilor de studii ale viitorilor studenți din RM, precum și din afară, prin considerarea opțiunii de urmare a studiilor universitare în RM.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Implementarea prevederilor proiectului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Creșterea calității educației din învățământul superior va asigura piața muncii cu specialiști care dețin competențe reale și răspund cerințelor actuale de abilități și cunoaștere, astfel reducând riscurile lipsei de profesionalism în rândul tinerilor specialiști.
4.4. Impactul social
Nu este aplicabil.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării proiectului Hotărârii de Guvern a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării www.mec.gov.md (https://mec.gov.md/ro/content/anunturi-privind-initierea-elaborarii-deciziilor), compartimentul Transparența decizională, precum și pe pagina web www.particip.gov.md (https://particip.gov.md/index.php/ru/document/stages/anunt-de-initiere/16364).
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de Hotărâri de Guvern urmează a fi expertizat la Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea prezentului proiect nu va necesita modificarea sau aprobarea altor acte normative.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ instituțiile de învățământ superior vor aduce regulamentele instituționale în conformitate cu prezentul Regulament-cadru.

Ministru

Dan PERCIUN

Ex. Rodica Braguța, șefa Direcției juridice și resurse umane

Elena Podoleanu, șefa de Cabinet a ministrului educației și cercetării

Tel. (022) 25 01 00

Nr. 13/214/26 din 25.03.2026

Cancelaria de Stat

CERERE
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectelor de acte ale Guvernului

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota Autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul Hotărârii Guvernului <i>cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind integritatea academică în instituțiile de învățământ superior.</i>
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Educației și Cercetării.
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul Hotărârii de Guvern este elaborat în temeiul art. 107 ¹ alin. (7) din Codul educației și are drept scop creșterea indicelui de integritate în instituțiile de învățământ superior.
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Ministerul Sănătății; Ministerul Culturii; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerului Apărării.
5.	Referința la documentul de planificare care prevede elaborarea proiectului (<i>PNA, PND, PNR, alte documente de planificare sectoriale</i>)	Proiectul este planificat în Planul de acțiuni al Ministerului Educației și Cercetării.
6.	Termenul limită pentru depunerea avizelor/ expertizelor	10 zile.
7.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Elena Podoleanu, șefă de Cabinet, ministrul Educației și Cercetării tel.: 069717329 elena.podoleanu@mec.gov.md Rodica Braguța, șefă a Direcției juridice și resurse umane. tel. 069968326; e-mail: rodica.braguta@mec.gov.md
8.	Anexe	1. Proiectul Hotărârii; 2. Nota de fundamentare.
9.	Data și ora depunerii cererii	25 martie 2026
10.	Semnătura	

Ministru

Dan PERCIUN